

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور (۱۳):
حوزه ورزش

صادق رنجبر^۱

Doi: [10.22034/mrc.report.21238](https://doi.org/10.22034/mrc.report.21238)

چکیده

این گزارش به بررسی اعتبارات وزارت ورزش و جوان در لایحه بودجه ۱۴۰۵ با تمرکز بر حوزه ورزش می‌پردازد. در لایحه بودجه ۱۴۰۵ سرجمع اعتبارات هزینه‌ای، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی معادل ۲۶,۵۰۴ میلیارد تومان است که با رشد کلی ۱۱/۰۵ درصدی همراه بوده است. در بخش ردیف‌های درآمدی رشد ۵۳ درصدی (از ۱,۳۰۷ میلیارد تومان به ۲,۰۰۰ میلیارد تومان) صورت گرفته است. این رشد که از محل افزایش اجاره اماکن ورزشی (۷۵ درصد) و جهش ۱۳ برابری تعرفه خدمات ورزشی پیش‌بینی شده، با مخاطره گران شدن خدمات ورزشی و تضعیف ورزش همگانی همراه است.

مجموع اعتبارات هزینه‌ای در لایحه معادل ۱۱,۵۲۹ میلیارد تومان است که نسبت به اعتبارات هزینه‌ای ۱۰,۹۶۰ قانون بودجه سال ۱۴۰۴ حدود ۵/۲ درصد افزایش یافته است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه معادل ۱۱,۴۷۳ میلیارد تومان است که نسبت به اعتبارات قانون بودجه سال ۱۴۰۴ رشد ۷/۴۱ درصدی را نشان می‌دهد.

در بخش اعتبارات هزینه‌ای ورزش همگانی و منابع پایدار آن (مانند عوارض کالاهای آسیب‌رسان) ۶۶/۷ درصد کاهش یافته و خطری جدی برای برنامه‌های جاری ورزش همگانی، سلامت‌محور و فرهنگی ایجاد می‌کند و در صورت عدم جبران کسری اعتبارات هزینه‌ای ورزش همگانی، می‌تواند به فروکش کردن جنبش فرهنگی و اجتماعی ورزش همگانی منجر شود. همچنین، در لایحه ۱۴۰۵، با وجود تأکید سیاسی بر حضور بین‌المللی (با رشد ۱۰۹/۷ درصد اعتبار به کمیته ملی المپیک و پارالمپیک جهت شرکت در بازی‌های آسیایی معادل ۶۲۹ میلیارد تومان) و حمایت از ورزش قهرمانی و پارالمپیک در لایحه، با توجه به وابستگی اعزام‌ها و شرکت در رویدادهای بین‌المللی به نرخ ارز، چالش مالی مضاعفی پیش‌روی ورزش قهرمانی است.

همچنین در لایحه اعتبارات شرکت توسعه اماکن ورزشی معادل ۳,۵۰۱ میلیارد تومان است که ۵۷/۵ درصد رشد یافته است. این رشد ناشی از تمرکز بی‌سابقه منابع مالی پایدار حوزه ورزش (مانند سهم ورزش از مالیات بر ارزش افزوده و عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت) است و نشان از عزم دولت برای رفع چالش‌های زیرساختی دارد. در یک نگاه کلی، لایحه توان اجرایی طرح‌های عمرانی را برای شرکت توسعه افزایش می‌دهد، اما پشتیبانی مالی از ورزش همگانی و تاب‌آوری مالی بدنه ورزش قهرمانی در برابر تورم و نوسانات ارزی را به مخاطره می‌اندازد.

مشخصات لایحه

دوره دوازدهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۸۱

گروه ورزش، گردشگری و میراث فرهنگی

مشخصات گزارش

نوع گزارش:

- طرح / لایحه
- راهبردی
- نظارتی
- پیش‌نویس قانونی

شماره مسلسل:

۲۱۲۳۸

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۱۰/۲۲

۱. مقدمه

این گزارش با هدف مقایسه کمی و کیفی اعتبارات پیش‌بینی شده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ و اعتبارات مصوب حوزه ورزش در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ تهیه شده است. تحلیل حاضر، با بررسی روند تغییرات اعتبارات هزینه‌ای، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، اعتبارات شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی و همچنین تحول در ردیف‌های کلیدی، در دنبالشناسایی اولویت‌های جدید و جهت‌گیری کلی سیاست‌های مالی دولت در قبال ورزش کشور است. این مقایسه نه تنها تصویری گویا از وضعیت اعتبارات پیش‌بینی شده در سال آینده ترسیم می‌کند، بلکه با ارائه نقشه‌ای راهبردی، زوایای پنهان تحولات آتی مالی حوزه ورزش را مشخص می‌سازد و مبنایی مستند برای تصمیم‌سازی و نظارت دقیق‌تر فراهم می‌آورد.

۲. بررسی جدول شماره ۵ (درآمدها)

جدول ۵ لایحه بودجه ۱۴۰۵ کشور مربوط به درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و واگذاری دارایی مالی دستگاه‌های اجرایی بوده که در ادامه برآوردهای مربوط به وزارت ورزش آورده شده است.^۱

جدول ۱. درآمدها و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای حوزه ورزش جدول شماره ۵) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کشور با

قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کشور برحسب (میلیون ریال) [۲۱]

شماره طبقه بندی	عنوان	اعتبار مصوب درآمد (قانون بودجه ۱۴۰۴)	برآورد درآمد عمومی ملی (لایحه ۱۴۰۵)	برآورد درآمد اختصاصی ملی (لایحه ۱۴۰۵)	جمع کل (لایحه ۱۴۰۵)	درصد رشد
۱۳۰۳۰۴	درآمدهای حاصل از اجاره ساختمان‌ها و اراضی (از جمله امکانات، اماکن و فضاهای آموزشی، فرهنگی، هنری و ورزشی کلیه دستگاه‌های اجرایی) (موضوع جزء «۳» بند «ب» ماده (۴) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان)	۸,۰۰۰,۰۰۰	-	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	۷۵
۱۴۰۱۷۴	درآمد حاصل از اخذ تعرفه بابت ارائه خدمات ورزشی، تندرستی، پروانه باشگاه و ورزشگاه (موضوع جزء «۲۳» بند «الف» ماده (۴) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان)	۷۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	-	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۲۸/۵۷ درصد (بیش از ۱۳ برابر)
۱۴۰۱۸۴	درآمد حاصل از تبلیغات ناشی از پخش مسابقات ورزشی (موضوع بند «الف» ماده (۷۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت)	۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۵,۰۰۰,۰۰۰	۰
۵,۰۰۰,۰۰۰	مجموع درآمدها	۱۳,۰۷۰,۰۰۰	-	-	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۲/۹۸

مطابق جدول ۱ تحلیل درآمدهای پیش‌بینی شده وزارت ورزش و جوانان در لایحه بودجه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده یک رشد چشمگیر است. برآورد کلی درآمد این وزارتخانه از این سه ردیف نشان می‌دهد، اعتبار مصوب ۱,۳۰۷ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۴ به ۲,۰۰۰ میلیارد تومان در لایحه ۱۴۰۵ افزایش یافته که این میزان رشد کلی ۵۲/۹۸ درصدی را نشان می‌دهد. این رشد عمدتاً متکی بر دو منبع درآمدی اختصاصی است که هر دو تغییر ماهوی در مدل تأمین مالی ورزش کشور محسوب می‌شوند.

۱. برخی ردیف‌های درآمدی مانند عوارض کالاهای آسیب‌رسان مربوط به چند دستگاه بوده و عدد آن کلی است؛ بنابراین از ارائه چنین ردیف‌هایی پرهیز شده است.

منبع اول، درآمد حاصل از اجاره اماکن و فضاهای ورزشی است که با ۷۵ درصد رشد از ۸۰۰ میلیارد تومان به ۱,۴۰۰ میلیارد تومان رسیده است. از آنجاکه این منبع درآمد، حاصل از دارایی‌های سرمایه‌ای به صورت اختصاصی در اختیار وزارتخانه است؛ بنابراین وزارت مستقیماً و با انعطاف بیشتری می‌تواند این منبع درآمدی را در راستای مأموریت‌هایش هزینه کند. این سیاست می‌تواند انگیزه و توان وزارتخانه را برای مدیریت بهینه، نگهداری و بهره‌برداری اقتصادی از اماکن ورزشی افزایش دهد و به ایجاد چرخه مالی پایدارتری بینجامد. اما منبع دوم که رشد بی‌سابقه‌ای را تجربه کرده، حائز پیامدهای فرهنگی و اجتماعی گسترده‌تری است. درآمد حاصل از اخذ تعرفه خدمات ورزشی، پروانه باشگاه‌ها و ورزشگاه‌ها با رشد حدود ۱۳۲۸ درصدی (۱۳ برابر) مواجه است. این درآمد از ۷ میلیارد تومان اعتبار مصوب در سال ۱۴۰۴ به رقم ۱۰۰ میلیارد تومان در لایحه ۱۴۰۵ رسیده است. این افزایش ۱۳ برابری آشکارا از اجرای اختیار وزارت ورزش در بازنگری و افزایش نرخ تعرفه‌ها مطابق قانون نشئت می‌گیرد. در حالی که این اقدام می‌تواند به ساماندهی بازار و ایجاد جریان درآمدی پایدار بینجامد، اما ریسک انتقال این هزینه به مصرف‌کننده نهایی و گران شدن دسترسی به خدمات ورزشی را به همراه دارد. این سیاست در صورت عدم همراهی با مکانیسم‌های کنترل قیمت، در تعارض مستقیم با اهداف همگانی کردن ورزش قرار می‌گیرد. همچنین درآمد تبلیغات ناشی از پخش مسابقات ورزشی بدون تغییر در ۵۰۰ میلیارد تومان ثابت مانده است. این در حالی است که قانون برنامه هفتم ظرفیت‌های جدیدی برای این حوزه ایجاد کرده است.

۳. بررسی جدول شماره ۷ ب (اعتبارات دستگاه‌های مستقل حوزه ورزش)

در جدول زیر اعتبارات هزینه‌ای، اعتبارات دارایی‌های تملک سرمایه‌ای و اعتبارات شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور مصوب قانون بودجه ۱۴۰۴ و اعتبارات لایحه بودجه ۱۴۰۵ وزارت ورزش و جوانان ارائه شده است.

جدول ۲. مقایسه اعتبارات دستگاه‌های حوزه ورزش در جدول شماره (۷ ب) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کشور با قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کشور بر حسب (میلیون ریال) [۲ و ۱]

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات		
		قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد
۱۲۸۵۰۰	وزارت ورزش و جوانان	۱۰۹,۶۰۲,۵۰۰	۱۱۵,۲۹۳,۰۰۰	۵/۲	۱۰۶,۸۳۱,۰۰۰	۱۱۴,۷۳۹,۰۹۳	۷/۴۱	۲۱۶,۴۳۳,۵۰۰	۲۳۰,۰۳۲,۰۹۳	۶/۲۸
۲۹۱۲۶۰	شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور	-	-	-	۲۲,۲۳۴,۱۰۰	۳۵,۰۱۵,۰۰۰	۵۷/۴۸	۲۲,۲۳۴,۱۰۰	۳۵,۰۱۵,۰۰۰	۵۷/۴۸
	سرجمع اعتبارات وزارت شرکت توسعه							۲۳۸,۶۶۷,۶۰۰	۲۶۵,۰۴۷,۰۹۳	۱۱/۰۵

طبق داده‌های جدول ۲ سرجمع اعتبارات هزینه‌ای و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی وزارت ورزش و جوانان در لایحه ۱۴۰۵ معادل ۲۶,۵۰۴ میلیارد تومان است که نسبت به سرجمع اعتبارات قانون بودجه ۱۴۰۴ رشد کلی ۱۱/۰۵ درصدی دارد. اعتبارات هزینه‌ای در لایحه معادل ۱۱,۵۲۹ میلیارد تومان است که نسبت به اعتبارات هزینه‌ای ۱۰,۹۶۰ میلیارد تومانی قانون بودجه سال ۱۴۰۴ حدود ۵/۲ درصد افزایش یافته است. اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه معادل ۱۱,۴۷۳ میلیارد تومان بوده که نسبت به اعتبارات ۱۰,۶۸۳ میلیارد تومانی قانون بودجه سال ۱۴۰۴ رشد ۷/۴۱ درصدی را نشان می‌دهد. همچنین اعتبارات

شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور در قانون بودجه ۱۴۰۴ معادل ۲,۲۲۳ میلیارد تومان بوده است که این رقم در لایحه ۳,۵۰۱ میلیارد تومان برآورد شده که این میزان با رشد ۵۷/۴۸ درصد مواجه بوده است. همچنین، لایحه بودجه ۱۴۰۵ با حفظ روند رشد کلی ۱۱ درصدی بودجه ورزش، اولویت خود را به توضیح از هزینه‌های جاری به‌سوی سرمایه‌گذاری زیرساختی (از طریق شرکت توسعه) تغییر داده است. این تغییر، اگر با بهبود سازوکارهای تأمین مالی و تخصیص به‌موقع همراه شود، می‌تواند گام مثبتی برای جبران کمبودهای زیرساختی ورزش کشور باشد. در ادامه اعتبارات ردیف‌های متفرقه منتقل شده به جدول شماره (۷) مربوط به حوزه ورزش در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور بررسی می‌شود:

جدول ۳. مقایسه اعتبارات ردیف‌های جدول شماره (۷-۱): اعتبارات ردیف‌های متفرقه منتقل شده (حوزه ورزش) به جدول شماره (۷)

دستگاه‌های اجرایی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور با قانون بودجه ۱۴۰۴ برحسب (میلیون ریال) [۲و۱]

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات		
		قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد
	ردیف‌های مربوط به وزارت ورزش و جوانان									
۷۳۰۰۰۰-۵۳	اعتبار موضوع بند «ث» ماده (۷۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت (۰.۲۷ درصد از کل ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده)	۳۱,۹۳۵,۵۰۰	۴۱,۰۴۷,۰۰۰	۲۸/۵۳	۷۳,۹۶۶,۰۰۰	۸۴,۴۷۰,۰۰۰	۱۴/۲	۱۰۵,۹۰۱,۵۰۰	۱۲۵,۴۱۷,۰۰۰	۱۸/۴۲
۷۳۰۰۰۰-۵۴	جبران و کاهش اثرات سوء ناشی از استفاده کالاهای آسیب‌رسان	۳,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	-۶۶/۶۷	۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	-	۳,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۳۳/۳۳
۷۳۰۰۰۰-۵۵	کاهش مصرف دخانیات و پیشگیری و درمان بیماری‌های ناشی از آن و توسعه اماکن ورزشی از محل عوارض و مالیات سیگار موضوع جزء «۱» بند «ح» ماده (۷۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت	۵,۷۵۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	-۲۱/۷۴	۱۶,۷۵۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۹/۴	۲۲,۵۰۰,۰۰۰	۲۴,۵۰۰,۰۰۰	۸/۸۹
	ردیف‌های مربوط به شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور									
۷۳۰۰۰۰-۱۵۰	اعتبار موضوع بند «ث» ماده (۷۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت (۰.۲۷ درصد از کل ۹٪ مالیات بر ارزش افزوده)	-	-	-	۶,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۳۳/۳۳	۶,۰۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۳۳/۳۳
۷۳۰۰۰۰-۱۵۳	کاهش مصرف دخانیات و پیشگیری و درمان بیماری‌های ناشی از آن و توسعه اماکن ورزشی از محل عوارض و مالیات	-	-	-	۵,۰۰۰,۰۰۰	۸,۰۰۰,۰۰۰	۶۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۸,۰۰۰,۰۰۰	۶۰

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات		
		قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد
	سیگار موضوع جزء «۱» بند «ح» ماده (۷۳) قانون برنامه هفتم پیشرفت									
۷۵۰۰۰۰-۳۵	صندوق اعتباری حمایت از قهرمانان و پیشکسوتان ورزش کشور موضوع بند «پ» ماده (۷۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۵۶,۰۰۰	۱۲/۸	-	-	-	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۲۵۶,۰۰۰	۱۲/۸
۷۵۰۰۰۰-۷۰	وزارت ورزش و جوانان - کمک به شرکت در بازی‌های آسیایی	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲,۸۲۰,۰۰۰	-۶	-	-	-	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲,۸۲۰,۰۰۰	-۶
۷۵۰۰۰۰-۷۱	وزارت ورزش و جوانان - کمک به فدراسیون کشتی	۳,۹۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۲/۵۶	-	-	-	۳,۹۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۲/۵۶
۷۵۰۰۰۰-۹۱	کمک به فدراسیون‌های ورزشی	۵,۱۵۰,۰۰۰	۵,۵۰۰,۰۰۰	۶/۸	-	-	-	۵,۱۵۰,۰۰۰	۵,۵۰۰,۰۰۰	۶/۸

مطابق داده‌های جدول ۳، قابل توجه‌ترین تغییر، انتقال عمده منابع مالی پایدار (سهام ورزش از مالیات بر ارزش افزوده و عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت) به شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور است. سهم این شرکت از اعتبارات «۲۷/۰٪ از ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده» با رشد انفجاری ۲۳۳/۳ درصدی، از ۶۰۰ میلیارد تومان به ۲,۰۰۰ میلیارد تومان رسیده است. همچنین سهم آن از «عوارض سیگار» ۶۰ درصد رشد داشته است. این حرکت، نشان‌دهنده یک مدیریت متمرکز و نهادینه شده برای اجرای طرح‌های عمرانی بوده و حاکی از عزم دولت برای رفع چالش‌های زیرساختی و طرح‌های ناتمام ورزشی است.

همچنین یافته‌ها نشان می‌دهد، اعتبارات هزینه‌ای همین منابع پایدار (اعتبارات مربوط به عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت و اعتبارات عوارض سیگار)، وضعیت نامناسبی دارند. اعتبار هزینه‌ای «عوارض کالاهای آسیب‌رسان» ۶۶/۷ درصد کاهش یافته و اعتبار هزینه‌ای «عوارض سیگار» نیز ۲۱/۷ درصد کم شده است. این کاهش‌ها در کنار تجربه تخصیص کمتر از یک پنجم این ردیف‌ها در هشت ماه ابتدایی سال ۱۴۰۴، خطری جدی برای برنامه‌های جاری ورزش همگانی، سلامت‌محور و فرهنگی ایجاد می‌کند و در صورت عدم جبران کسری اعتبارات هزینه‌ای ورزش همگانی، می‌تواند به فروکش کردن جنبش فرهنگی و اجتماعی ورزش همگانی و دور شدن از اهداف کیفی منجر شود. از طرفی اعتبارات سرمایه‌ای ردیف اصلی «۲۷/۰٪ از ۹ درصد مالیات بر ارزش افزوده» (۱۴/۲ درصد) و «عوارض سیگار» (۱۹/۴ درصد) رشد منطقی داشته‌اند که همسو با اولویت کلی توسعه زیرساخت‌های ورزشی است. به نظر می‌رسد، منابع پایدار در حال تبدیل شدن به «صندوقی تخصصی برای طرح‌های عمرانی» هستند، در حالی که مأموریت اصلی هزینه‌ای آنها (همگانی کردن ورزش) در حاشیه قرار می‌گیرد.

همچنین رقم کمک به فدراسیون کشتی و کمک کلی به فدراسیون‌ها با رشد اندک (۲/۶ و ۶/۸ درصدی) حفظ شده‌اند. همچنین رقم کاهش ۶ درصدی اعتبار «کمک به شرکت در بازی‌های آسیایی» نیز نشان از حفظ اعتبارات این حوزه است. این ثبات عددی، اگرچه که در وهله نخست نشان از حمایت هدفمند از ورزش قهرمانی و نهادهای ورزشی برای حفظ دستاوردهای بین‌المللی و فرهنگی است؛ اما به نظر می‌رسد از آنجا که هزینه شرکت در مسابقات بین‌المللی متأثر از نوسانات نرخ ارز است، چالش‌های مالی در این زمینه به وجود می‌آید.

۴. بررسی ردیف‌های اعتباری جدول شماره ۹ (اعتبارات متفرقه حوزه ورزش)

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کشور مجموع اعتبارات متفرقه از ۲,۱۴۶ میلیارد تومان در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به ۲,۵۳۳ میلیارد تومان در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ افزایش یافته و حدود ۱۸ درصد رشد داشته است که جزئیات آن، در جدول زیر مشاهده می‌شود:

جدول ۴. مقایسه اعتبارات متفرقه حوزه ورزش در جدول شماره (۹) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ با قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کشور [۲۱]

شماره طبقه‌بندی	عنوان	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی سرمایه‌ای			مجموع اعتبارات		
		قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد	قانون سال ۱۴۰۴	لایحه سال ۱۴۰۵	درصد رشد
۳۱-۵۳۰۰۰	حق پخش تلویزیونی مسابقات ورزشی داخلی	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴,۷۰۰,۰۰۰	-۶	-	-	-	۵,۰۰۰,۰۰۰	۴,۷۰۰,۰۰۰	-۶
۲۹-۵۵۰۰۰	کمیته ملی المپیک- کمک به آماده‌سازی و احداث زیرساخت و شرکت در مسابقات ورزشی منطقه‌ای و جهانی و کسب سهمیه المپیک	۷,۰۰۰,۰۰۰	۷,۷۶۰,۰۰۰	۱۰/۸۶	۱,۴۰۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	-۵۰	۸,۴۰۰,۰۰۰	۸,۴۶۰,۰۰۰	۰/۷۱
۳۰-۵۵۰۰۰	کمیته ملی پارالمپیک- شرکت در مسابقات ورزشی منطقه‌ای و جهانی	۳,۵۰۰,۰۰۰	۳,۸۸۰,۰۰۰	۱۰/۸۶	۶۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	-۱۷/۸۳	۳,۵۶۰,۰۰۰	۴,۳۸۰,۰۰۰	۲۳/۰۳
۸۸-۵۵۰۰۰	فدراسیون بین‌المللی ورزش‌های زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۰	-	-	-	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۰
۱۲۳-۵۵۰۰۰	کمیته ملی المپیک و پارالمپیک- کمک به شرکت در بازی‌های آسیایی	۳,۰۰۰,۰۰۰	۶,۲۹۰,۰۰۰	۱۰۹/۶۷	-	-	-	۳,۰۰۰,۰۰۰	۶,۲۹۰,۰۰۰	۱۰۹/۶۷
	جمع کل	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۴,۱۳۰,۰۰۰	۲۰/۶۵	۱,۴۶۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	-۱۷/۸۱	-	-	-
	مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی سرمایه‌ای							۲۱,۴۶۰,۰۰۰	۲۵,۳۳۰,۰۰۰	۱۸/۰۳

مطابق داده‌های جدول ۴، افزایش ۱۰۹/۷ درصدی (بیش از دو برابر شدن) اعتبار «کمک به شرکت در بازی‌های آسیایی» برای کمیته‌های المپیک و پارالمپیک، نشان‌دهنده اهمیت راهبردی و توجه دولت برای حضور پررنگ و کسب افتخار در عرصه‌های ورزشی بین‌المللی است. در واقع حمایت از رویدادهای بین‌المللی کلان به‌عنوان یک اولویت سیاسی- فرهنگی برای نمایش توانمندی و افزایش سرمایه اجتماعی و ملی در صحنه جهان تلقی می‌شود.

همچنین رشد ۲۳ درصدی کل اعتبارات کمیته پارالمپیک نیز قابل تأمل است. نکته جالب‌تر، تغییر نوع توزیع این اعتبارات است. کاهش ۵۰ درصدی اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای المپیک در مقابل افزایش ۷۳۳ درصدی اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پارالمپیک از ۶ میلیارد تومان به ۵۰ میلیارد تومان (هرچند با مبلغ پایه کم) نشان‌دهنده تغییر توزیع این اعتبارات است. این تغییر نشان می‌دهد، دولت قصد دارد هم در صحنه رقابت‌ها و هم در زمینه زیرساخت‌های تخصصی، حمایت خود از ورزش جانبازان و معلولان را تقویت کند. همچنین با توجه به نوسانات نرخ ارز رشد ۱۰/۸۶ درصدی اعتبارات هزینه‌ای در کمیته ملی المپیک و پارالمپیک شرایط پایدار حمایت از هزینه‌های جاری آماده‌سازی و اعزام را نسبت به سال گذشته نشان نمی‌دهد. همچنین اعتبار فدراسیون بین‌المللی زورخانه‌ای و کشتی پهلوانی که حافظ میراث ناملموس و هویت فرهنگی- ورزشی ایران است نسبت به سال گذشته تغییری نداشته است. اعتبار مربوط به حق پخش تلویزیونی مسابقات داخلی، نیز با کاهش ۶ درصدی با رقم ۴۷۰ میلیارد تومان برآورد شده، اما نکته قابل توجه در مورد حق پخش تلویزیونی این است که اگرچه مطابق بند «الف» ماده (۷۸) قانون برنامه هفتم پیشرفت سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف شده است با هماهنگی وزارت

ورزش و جوانان، آیین‌نامه نحوه تعیین میزان حق پخش تلویزیونی مسابقات ورزشی و چگونگی تأمین و تسهیم آن بین ذی‌نفعان را با لحاظ کیفیت و کمیت مسابقات و تعداد مخاطبان را تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران برساند، اما تاکنون این آیین‌نامه تصویب نشده است؛ لذا اعتبار مربوط به حق پخش تلویزیونی مسابقات داخلی در سال‌های اخیر عملکردی نداشته است [۳].

۵. بررسی ردیف‌های مربوط به جدول شماره ۱۲ (برنامه‌های اجرایی حوزه ورزش)

جدول ۵. برنامه هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی از محل یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی

برنامه‌های اجرایی (توسعه ورزش همگانی و قهرمانی)	اعتبار قانون ۱۴۰۴	اعتبار لایحه ۱۴۰۵	درصد رشد
حمایت از اجرای برنامه‌های المپیک و پارالمپیک و فدراسیون‌ها	۱۰,۹۷۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-۸/۸۴

با توجه به داده‌های جدول ۵ اعتبارات «توسعه ورزش همگانی و قهرمانی» با کاهش ۸/۸۴ درصدی مواجه شده است. این کاهش، همسو با روند کلی کاهش یا رشد اندک در بسیاری از اعتبارات هزینه‌ای دیگر است و نشان می‌دهد این منبع مالی نیز از فشارهای محدودکننده بودجه در امان نمانده است. اما نکته مهم‌تر، حذف تفکیک و شفافیت در تخصیص این اعتبارات است. در قانون بودجه ۱۴۰۴، سهم مشخصی برای کمیته ملی المپیک، کمیته پارالمپیک، فدراسیون‌ها و فدراسیون ورزش دانش‌آموزی تعیین شده بود. در لایحه ۱۴۰۵، این سهم‌بندی حذف و یک ردیف کلی جایگزین آن شده است. حذف تفکیک و شفافیت در تخصیص این اعتبارات در واقع سبب کاهش امکان نظارت و ارزیابی بوده و احتمال انحراف منابع را فراهم می‌آورد. ممکن است دستگاه اجرایی در توزیع این منابع سلیقه‌ای عمل کند و سهم برخی نهادهای کم‌نفوذ اما مهم (مانند ورزش دانش‌آموزی) کاهش یابد.

۶. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

لایحه بودجه ۱۴۰۵ در حوزه ورزش، در عین نشان دادن رشد کلی ۱۱/۰۵ درصدی (معادل ۲۶,۵۰۴ میلیارد تومان)، حاوی یک «تغییر جهت راهبردی کلان» و چندین «چالش ساختاری جدی» است. در لایحه ارائه شده اولویت اصلی به‌وضوح، توسعه زیرساخت از طریق تمرکز بی‌سابقه منابع مالی پایدار حوزه ورزش (مانند سهم ورزش از مالیات بر ارزش افزوده و سهم ورزش از عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت) در شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی است که می‌تواند به شرط تأمین مالی به‌موقع، روند توسعه زیرساختی ورزش و تکمیل طرح‌های نیمه را تسریع کند. در مقابل اعتبارات هزینه‌ای ورزش همگانی و منابع پایدار آن (مانند سهم ورزش از عوارض کالاهای آسیب‌رسان به سلامت و عوارض سیگار) به شدت کاهش یافته است. این کاهش، برنامه‌های جاری در حوزه‌های ورزش همگانی، سلامت‌محور و فرهنگی را با تهدیدی جدی مواجه ساخته است. در صورت عدم جبران کسری اعتبارات هزینه‌ای ورزش همگانی، تضعیف و افول جنبش فرهنگی و اجتماعی این بخش از ورزش کشور دور از انتظار نخواهد بود.

برپایه برآوردهای لایحه، مجموع درآمدهای حوزه ورزش در سال ۱۴۰۵ با افزایش ۵۳ درصدی نسبت به سال قبل، از رقم ۱,۳۰۷ میلیارد تومان به ۲,۰۰۰ میلیارد تومان می‌رسد. این رشد چشمگیر عمدتاً متکی بر دو منبع است: نخست، درآمد اجاره اماکن ورزشی که با رشد ۷۵ درصدی به ۱,۴۰۰ میلیارد تومان تخمین زده شده است و دوم، درآمدهای حاصل از تعرفه خدمات ورزشی که با رشد حدود ۱۳ برابری به ۱۰۰ میلیارد تومان می‌رسد. باین‌حال، این سیاست درآمدزایی می‌تواند به افزایش هزینه‌های دسترسی مردم به خدمات ورزشی بینجامد و در تقابل با سیاست همگانی‌سازی ورزش قرار گیرد.

همچنین، با وجود تأکید سیاسی بر رویدادهای بین‌المللی و حمایت از ورزش قهرمانی و پارالمپیک، رشد اعتبارات این بخش با نرخ تورم همخوانی ندارد و با توجه به وابستگی به نرخ ارز، چالش مالی مضاعفی را پیش‌روی نهادهای ورزشی قرار می‌دهد. از سوی دیگر، «کاهش شفافیت» (حذف سهم‌بندی اعتبار یک درصد از هزینه‌های شرکت‌های دولتی) و چالش‌های مرتبط با عملکرد درآمدهای پایدار داخلی (مانند

اعتبار حق پخش)، پایداری مالی و امکان نظارت بر عدالت توزیع منابع را تضعیف می‌کند. در مجموع، لایحه پیش‌رو، توان اجرایی طرح‌های عمرانی را از طریق شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور افزایش می‌دهد، اما پشتیبانی مالی از جنبش فرهنگ‌ساز ورزش همگانی و تاب‌آوری مالی بدنه ورزش در برابر تورم و نوسانات ارزی را به مخاطره می‌اندازد.

منابع و مأخذ

- [۱]. قانون بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور، مصوب ۱۳/۱۱/۱۴۰۳، مجلس شورای اسلامی.
- [۲]. لایحه بودجه سال ۱۴۰۵ کل کشور، دی‌ماه ۱۴۰۴، سازمان برنامه و بودجه.
- [۳]. رنجبر صادق. ارزیابی میزان عملکرد قانون بودجه سال ۱۴۰۴ در وزارت ورزش و جوانان (گزارش هشت‌ماهه ابتدایی حوزه ورزش). مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۴۰۴؛ شماره مسلسل: ۲۱۲۰۴؛ *Doi: 10.22034/report.mrc.2025.1404.33.10.21204*

گزیده سیاستی

سرجمع اعتبارات هزینه‌ای، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات شرکت سهامی توسعه و نگهداری اماکن ورزشی معادل ۲۶,۵۰۴ میلیارد تومان بوده که با رشد کلی ۱۱/۰۵ درصدی همراه بوده است. ریسک‌گران شدن خدمات و تضعیف ورزش همگانی مهم‌ترین گزاره تحلیل ردیف‌های اعتباری لایحه است.